

TANULÁSI STRATÉGIÁK ÉS MOTÍVUMOK DAGANATOS BETEGSÉGBŐL GYÓGYULT GYEREKEK ÉS OSZTÁLYTÁRSAIK KÖRÉBEN

Témakörök: Egészségnevelés, sportpedagógia; Motiváció, önszabályozás

A daganatos betegségből gyógyult gyerekekkel végzett kutatások legfontosabb célkitűzése az iskolai visszatérés lehetőségeinek és nehézségeinek feltérképezése, abból a célból, hogy támogató programok készüljenek a gyógyult gyerek és környezete számára. A nyolcvanas évekig a hangsúly a szülők támogatására helyeződött, napjainkban az iskolai beilleszkedés kérdése és vizsgálata legalább akkora hangsúlyt kap (Katz, 2007). Az iskolába való visszatérést határkőnek nevezik a gyógyulás folyamatában, hiszen az egyben a betegségtől való eltávolodást és az egészséges élethez közelítést jelenti (Hewitt, Weiner és Simone, 2003).

Jelen vizsgálat legfontosabb célkitűzése azt feltérképezni, hogy van-e különbség a gyógyult gyerekek és osztálytársaik tanulási motívumainak és tanulási stratégiáinak mintázatában és fejlettségében. Továbbá, van-e különbség köztük az iskolai eredményesség, illetve az iskolai attitűd tekintetében.

A vizsgálatban 2012 tavaszán 12-18 év közötti daganatos betegségből gyógyult gyerekek és szüleik vettek részt (N=21), továbbá kontrollcsoportként néhány, véletlenszerűen kiválasztott gyógyult gyerek egész osztálya (összesen N=87). A tanulási stratégiák és motívumok vizsgálatára Molnár (2003) önszabályozott tanulás kérdőívét használtuk (tanulási motiváció – 46 item, Cronbach- α = 0,86; tanulási stratégiák – 42 item, Cronbach- α = 0,90), illetve adatlappal mértük a különböző háttértényezőket.

Az eredmények azt mutatják, hogy a gyógyult gyerekek és osztálytársaik tanulási motívumaiban nincs különbség, és csupán egy stratégiahasználat során mutatkozik szignifikáns eltérés: a tervezés stratégiáját a gyógyult gyerekek kevésbé használják ($m=39\%$, $s=19\%$, mint egészséges társaik ($m=53\%$, $s=21\%$; $t=-2,959$ $p=0,01$). Ugyanakkor az is kiderült, hogy az egyes motívumok és stratégiák egészen másképpen fejtik ki hatásukat az iskolai eredményességben a két részminta esetében. A gyógyult gyerekek csoportjában a motívumok és a tanulmányi átlag között erősebb összefüggések keletkeztek ($r=0,47 - 0,59$). Ugyanakkor erre a csoportra a pozitív irányú motívumok (elsajátítási, teljesítménykereső motívum, pozitív önhatékonyság) meghatározó szerepe a jellemző, szemben a kontrollcsoporttal, ahol a negatív irányú motívumok (szorongás, negatív önhatékonyság) is szignifikáns együttmozgást mutattak a tanulmányi átlaggal. A háttérváltozók vizsgálata alapján megmutatkozott a szülők jelentős szerepe a gyógyult gyerekek iskolai reintegrációjában. Azok a gyerekek, akiknek szülei elégedettebbek iskolai eredményükkel, motiváltabbak a tanulásban és jobban nyomon követik tanulási folyamataikat.

Kutatásunk rámutatott arra, hogy a gyógyult gyerekek tanulás terén tapasztalt sajátosságai meghatározóak az iskolába való visszailleszkedésük során. A szülők bátorító és támogató magatartása mellett a pedagógusok és az osztálytársak szintén fontos szerepet töltenek be ebben a folyamatban.

Az első szerző a tanulmány megírása alatt Bolyai János Kutatói Ösztöndíjban részesült.